
Održan je okrugli sto o uvođenju savetnika za rodnu ravnopravnost u sektor bezbednosti u Srbiji

Datum

mar. '11.

01.

Sonja Stojanović, otvaranje okruglog stola. Centar, 1. mart 2011.

Garsija Garzon govori o uvođenju rodnih savetnika u španske oružane snage.

Okrugli sto je otvorila Tanja Mišćević, državna sekretarka u Ministarstvu odbrane. Ona se tokom izlaganja osvrnula na proces izrade Nacionalnog akcionog plana (NAP) za primenu Rezolucije 1325 SB UN u Srbiji i njegov značaj za postizanje ravnopravnosti žena u muškaraca u Srbiji. **Mišćević je istakla da su organizacije civilnog društva prve počele da govore o potrebi donošenja takvog dokumenta.** Vlada Republike Srbije je takođe prepoznala značaj ove teme, te su se različita ministarstva, na prvom mestu Ministarstvo odbrane i MUP, aktivno uključili u proces izrade smernica za izradu NAP. Ministarstvo odbrane je dodatno potpomoglo ove napore tako što je vodilo proces izrade NAP, koji je usvojen krajem decembra 2010. godine. Sa usvajanjem NAP-a Srbija se svrstala u red malobrojnih, razvijenih, država koje su usvojile ovakav dokument. To je ujedno pokazalo i da je rodna ravnopravnost jedan od prioriteta politike Vlade Srbije.

Okrugli sto je organizovan u saradnji sa Ženevskim centrom za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF).

Šta su savetnici za rodnu ravnopravnost?

Jedan od mehanizama za sprovođenje politike rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti, predviđen NAP-om, jesu savetnici za rodnu ravnopravnost. Njihov glavni zadatak će biti formulisanje preporuka i mera za uspostavljanje rodne ravnopravnosti u Ministarstvu odbrane, MUP, Upravi carina i Bezbednosno-informativnoj agenciji.

O mogućim poslovima koje savetnici mogu obavljati i prednostima ovog mehanizma govorila je Gorana Odanović, istraživačica u BCBP. **Ona je ukazala da su savetnici za rodnu ravnopravnost prvi put uvedeni 2000. godine, u okviru mirovnih misija UN u Istočnom Timoru i Kosovu. Njihov glavni zadatak je bio da osoblju misija pruže podršku, kako bi u planiranje, sprovođenje i evaluaciju svih zadataka misije uključili rodnu perspektivu.** Poučene pozitivnim iskustvima iz UN mirovnih misija u kojima su bili angažovani savetnici za rodnu ravnopravnost, zemlje poput Švedske, Norveške i Kanade su među prvima uvele ovaj mehanizam u nacionalne vojske, a pojedine i u policiju.

Savetnici mogu raditi na razvijanju anti-diskriminacionih politika koje za cilj imaju sprečavanje i sankcionisanje rodno zasnovane diskriminacije, kako unutar sektora bezbednosti (prema zaposlenima), tako i prema građanima/kama, korisnicima sistema bezbednosti. Savetnici bi organizovali (i sprovodili) obuke i seminare za rukovodeće i komandno osoblje i ostale zaposlene u institucijama bezbednosti kako bi ih upoznali sa principima rodne ravnopravnosti, povezanošću roda i bezbednosti, rodno zasnovanim nasiljem, kao i sa funkcijom i značajem rodne analize i rodnog budžetiranja. Savetnici bi bili angažovani i na promovisanju zapošljavanja većeg broja žena u institucijama bezbednosti, tako što bi nastojali da kampanje za prijem budu osmišljene tako da privuku veći broj žena i devojaka. Oni bi imali i ulogu „kontakt osoba“ za saradnju sa organizacijama civilnog društva, a trebalo bi i da redovno razmenjuju iskustava i najbolje prakse sa savetnicima za rodnu ravnopravnost u različitim institucijama. Predložene poslove savetnici bi obavljali u saradnji sa ostalim mehanizmima za ostvarivanje rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti, koji su predviđeni NAP-om, kao i sa različitim odeljenjima i upravama u institucijama, poput odeljenja za upravljanje ljudskim resursima, školovanje i obuku (*za više informacija pogledati prezentaciju „Savetnici za rodnu ravnopravnost“ u prilogu*).

Različita iskustva uvođenja savetnica/savetnika za rodnu ravnopravnost

Sprovođenje politike rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti zahteva pristup „odozgo-nadole“, tj.

političku podršku donosioca odluka i upravljačkog kadra u institucijama u sektoru bezbednosti. O iskustvima uvođenja savetnika za rodnu ravnopravnost u Vojsci Španije govorio je pukovnik Alderado Garsija Garzon. Garzon je ukazao da se ovaj proces u Španiji odvija na dva nivoa. Prvi je politički nivo, na kome se vrši analiza uticaja različitih praktičnih politika i propisa na rodnu ravnopravnost, dok je drugi nivo operativni. Na početku procesa uvođenja savetnika za rodnu ravnopravnost u vojsci je postojalo nerazumevanje kolega i pretpostavljenih. Predrasude su srušene kada su im predočene koristi od uvođenja savetnika: povećanje operativne efikasnosti (npr. dobijanje većeg broja informacija iz različitih izvora), veća etičnost u radu vojnog osoblja u mirovnim misijama (npr. tako što se vojnicima ukaže da se iza prostitucije skoro uvek krije i trgovina ljudima), kao i poboljšanje imidža vojske u javnosti. Ipak, uvođenje rodne ravnopravnosti u sve oblasti sistema odbrane je dugotrajan proces koji zahteva konstantnu edukaciju i obuku svih pripadnika vojske (*za više informacija pogledati prezentaciju „Introducing GA in AF of Spain“*).

O uvođenju *gender mainstreaming-a* u policijsku (EUPM) i vojnu misiju (EUFOR) EU u BiH govorile su savetnice za rodnu ravnopravnost pri ovim misijama, Aleksandra Miletić-Šantić i Nikolina Marčeta. U okviru EUPM, pored osobe koja posao savetnice/ka za rodnu ravnopravnost obavlja kao stalni posao, postoji sistem „kontakt osoba“ za rodnu ravnopravnost u različitim organizacionim/teritorijalnim jedinicama, koje se ovim poslom bave uz ostale redovne dužnosti. „Kontakt osobe“ su okupljene u Koordinacionom telu za rodnu ravnopravnost koje razmatra različite predloge, mere i aktivnosti. Neki od rezultata rada savetnika u EUPM su: poboljšani uslovi rada u entitetskim i kantonalnim policijskim službama, bolje promovisanje zapošljavanja žena u policiji, unapređen mehanizam konsultacija između policije i ženskih organizacija i sl. (*za više informacija pogledati prezentaciju „Gender advisors and focal points in EUPM“*).

U EUFOR misiji savetnici za rodnu ravnopravnost su počeli da rade 2006. godine. U početku je takođe postojalo određeno nerazumevanje za ovu temu, ali se pokazalo da se ovo može promeniti ukoliko se treninzi osoblja pažljivo osmisle, tako da je naglasak uvek na operativnoj efikasnosti. „U vojsci i policiji fokus je uvek na operativnoj efikasnosti, sve što su opšta mesta i praktične politike neće biti prihvaćeno kao relevantno za njihov rad“, istakla je Marčeta.

Tokom diskusije učesnici su razgovarali o preprekama uvođenju mehanizama za rodnu ravnopravnost u sektor bezbednosti u Srbiji, kao što su promene u sistemu upravljanja ljudskim resursima i ograničene mogućnosti za uvođenje novih radnih mesta zbog smanjenja državne administracije, manjka finansijskih sredstava i sl. Istaknuto je da je potrebno raditi na promeni koncepta bezbednosti u čijem središtu treba da bude pojedinac, kao i to da *gender mainstreaming* treba da postane deo celog sistema državne uprave. Zaključeno je i da je potrebno raditi na edukaciji i osposobljavanju kadrova koji će se baviti ovim temama, kao i na uspostavljanju saradnje između različitih tela predviđenih NAP-om, uključujući i saradnju sa organizacijama civilnog društva.